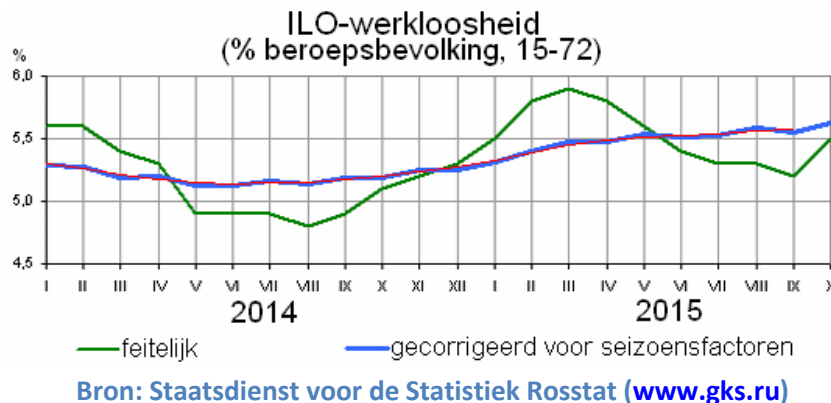

Arbeid en economische inactiviteit in Rusland

Jan Limbeek

In de tweede week van oktober 2015 heeft het Russische Staatsbureau voor de Statistiek Rosstat een steekproef onder de bevolking uitgevoerd over arbeidskwesties. De resultaten vallen alleszins mee gezien de economische recessie in Rusland.

De werkloosheid, volgens de definitie van de ILO, was in oktober 2015 ongeveer 0,4 procentpunt hoger dan in oktober 2014. Van de beroepsbevolking zat in oktober 2015 5,5 procent zonder werk. De krimp van de economie heeft de werkloosheid

dus slechts weinig opgedreven. Na de vorige economisch krimp in 2009 steeg de werkloosheid met 2,1 procentpunt. Dit werkloosheidsniveau van 5,5 procent is hetzelfde als het gemiddelde van 2012 en 2013. Daarvoor was het hoger.

De betrekkelijk lage werkloosheid is ongetwijfeld een van de redenen voor het uitblijven van sociale protesten. In Rusland komt verarming van de bevolking voornamelijk door inflatie, niet door werkloosheid. Overal ter wereld heeft baanverlies grote negatieve sociaal-economische en psychologische effecten. Bij massawerkloosheid zou de steun van de bevolking voor Poetin en zijn regering waarschijnlijk een stuk lager zijn.

Er zijn drie redenen voor de huidige lage werkloosheid in de krimpende Russische economie. Ten eerste zijn Russische werknemers en werkgevers gewend elkaar trouw te blijven. Een culturele kwestie. Als bedrijven moeten inkrimpen, ontslaan ze pas in laatste instantie hun personeel en bezuinigen liever op de loonkosten door de lonen te verlagen, met name op het grote flexibele deel van de loonkosten. Simpel gezegd zijn in Rusland de lonen flexibel en de banen permanent.

In de SU werkte bijna iedereen die kon werken. Tekst op de poster: 'Arbeid in de USSR is een zaak van eer, glorie, moed en heldhaftigheid' (Gustav Klutssis, 1931).

Bron: demoscope.ru.

Ten tweede verhuizen veel werknemers naar de schaduw economie, waar ze geen belastingen en sociale premies betalen en dus goedkoper zijn voor werkgevers. Goedkope arbeiders zijn aantrekkelijk en werken dus vaker. Ten derde hebben bedrijven met inkomsten uit buitenlandse valuta meer roebels in kas dan vorig jaar en ontbreekt de financiële urgentie om werknemers te ontslaan.

Beroepsbevolking

Na een forse groei in het vorige decennium, blijft de beroepsbevolking (15-72) nu betrekkelijk stabiel (tabel 1). De beroepsbevolking bestaat uit personen die werken of willen werken, maar werkloos zijn (dus actief naar werk zoeken en bereid zijn op korte termijn aan de slag te gaan). Lang niet iedereen valt onder de noemer van beroepsbevolking: 53 procent van de totale bevolking en 70 procent van de leeftijdscategorie 15-72 jaar hoort bij de beroepsbevolking. De rest zijn economisch inactieven zoals kinderen, (hoog-)bejaarden, niet werkende studenten, huisvrouwen, niet actief naar werk zoekenden en dergelijke

Tabel1 Omvang werkenden, werklozen en beroepsbevolking (x1000), 2000-2014

	Werkenden	Werklozen	Beroepsbevolking*
2000	65.070	7.700	72.770
2001	65.123	6.424	71.547
2002	66.659	5.698	72.357
2003	66.339	5.934	72.273
2004	67.319	5.666	72.985
2005	68.339	5.242	73.581
2006	69.169	5.250	74.419
2007	70.770	4.519	75.289
2008	71.003	4.697	75.700
2009	69.410	6.284	75.694
2010	69.934	5.544	75.478
2011	70.857	4.922	75.779
2012	71.545	4.131	75.676
2013	71.391	4.137	75.529
2014	71.539	3.889	75.428

* De beroepsbevolking is in de leeftijd van 15 tot 72 jaar. De arbeidsbevolking is aanmerkelijk kleiner omdat de pensioengerechtigde leeftijd laag is. Bron: Staatsdienst voor de Statistiek Rosstat (www.gks.ru)

Sinds 2009 groeit de Russische bevolking, vooral dankzij de immigratie. Een groot deel van de immigranten zijn in de arbeidsleeftijd en zorgen dus voor een groei van de beroepsbevolking. Tegelijkertijd vergrijsd de Russische bevolking en de beroepsbevolking sterk. Dit valt niet zo op omdat statistici werkers of werkwillenden tot 72 jaar meerekenen. De oudere werknemers zijn dan allang met pensioen, maar kunnen nog doorwerken. De pensioengerechtigde leeftijd ligt voor vrouwen op 55 jaar en voor mannen op 60 jaar. Ondanks [jarenlange discussies](#) over de noodzaak om de pensioengerechtigde leeftijd gelijk te trekken en te verhogen, is het er tot nu toe nog niet van gekomen.

Het jongere deel van de beroepsbevolking vermindert in omvang om twee redenen. Ten eerste volgen jongeren vaker en langer een opleiding. De tweede reden is demografisch: de talrijke werknemers die nu met pensioen gaan werden geboren na de Tweede Wereldoorlog, toen het geboortecijfer hoog was. Zij worden vervangen door aanzienlijk minder nieuwe toetreders tot de arbeidsmarkt die geboren zijn in de jaren negentig, toen het geboortecijfer heel laag was.

Over enkele jaren gaat de beroepsbevolking onmiskenbaar krimpen. In de periode 2014 - 2025 zal de bevolking in de arbeidleeftijd (tot 55 jaar voor vrouwen en 60 jaar voor mannen) met zes à zeven miljoen afnemen. Veel experts denken dat het tekort aan werknemers de economische groei kan beperken als de economie zich herstelt. Nu al is de arbeidsmarkt in veel delen van Rusland krap, zoals tabel 2 laat zien.

Tabel 2 Beroepsbevolking (15-72), gemiddelde van aug-okt 2015, volgens een steekproef

	<i>Beroeps- bevolking</i>	<i>van wie</i>		<i>% beroeps- bevolking van groep 15-72</i>	<i>% werk- enden</i>	<i>% werk- lozen</i>
		<i>Werk- enden</i>	<i>Werk- lozen</i>			
Rusland	77.055,4	72.937,2	4.118,2	69,6	65,8	5,3
Centrum	21.215,0	20.491,0	724,1	71,1	68,6	3,4
Provincie Tver	704,6	662,2	42,4	70,5	66,2	6,0
Stad Moskou	7.059,1	6.935,0	124,1	74,6	73,3	1,8
Noordwesten	7.630,4	7.286,0	344,4	71,5	68,3	4,5
Republiek Karelië	334,4	306,6	27,8	69,3	63,6	8,3
Stad Sint Petersburg	2.980,5	2.921,7	58,9	74,1	72,6	2,0
Zuiden	7.087,9	6.622,6	465,3	67,3	62,9	6,6
Republiek Kalmukkië	146,5	129,5	17,1	70,0	61,9	11,6
Provincie Rostov	2.164,6	2.033,5	131,1	67,0	62,9	6,1
Noord Kaukasus	4.502,6	4.018,1	484,5	65,4	58,4	10,8
Republiek Ingoesjetië	222,9	154,6	68,3	72,2	50,1	30,6
Gewest Stavropol	1.369,5	1.292,0	77,5	65,2	61,5	5,7
Volga	15.643,4	14.944,1	699,3	69,5	66,4	4,5
Republiek Basjkortostan	2.045,5	1.921,4	124,1	67,6	63,5	6,1
Provincie Samara	1.794,7	1.749,3	45,4	72,5	70,7	2,5
Oeral	6.556,0	6.161,3	394,7	70,9	66,6	6,0
Provincie Koergan	419,2	387,6	31,6	64,8	60,0	7,5
Autonoom district Jamalo-Nenetski	314,7	305,6	9,1	75,1	72,9	2,9
Siberië	9.882,1	9.144,6	737,4	68,1	63,1	7,5
Republiek Toeva	125,4	103,7	21,7	60,5	50,0	17,3
Gewest Krasnojarsk	1.502,2	1.416,8	85,4	69,0	65,1	5,7
Verre Oosten	3.379,5	3.184,0	195,5	70,2	66,2	5,8
Gewest Kamtsjatka	189,0	183,0	6,0	74,4	72,0	3,2
Joodse autonome provincie	85,3	78,8	6,5	66,1	61,1	7,6
Krim	1.158,5	1.085,4	73,1	65,0	60,9	6,3
Stad Sevastopol	203,9	188,6	15,3	69,6	64,4	7,5
Krim republiek	954,5	896,7	57,8	64,1	60,3	6,1

Opm. Van elk van Ruslands negen federale districten wordt in deze tabel het deelgebied genoemd met de hoogste en met de laagste werkloosheid.

Bron: Staatsdienst voor de Statistiek Rosstat (www.gks.ru)

In veel gebieden met een lage werkloosheid is het economisch inactieve deel van de bevolking ook klein. In Moskou is het gemiddeld aandeel economisch inactieven niet zo laag, maar dit komt door de veelvuldige aanwezigheid van onderwijsinstellingen in

de stad. Studenten in Rusland hebben niet vaak een baan. Vanaf 25 jaar werken in Moskou bijna alle mannen.

Het is een universeel verschijnsel dat de beroepsbevolking krimpt in economisch mindere tijden en stijgt in goede tijden. Als het relatief makkelijk is om aan een baan te komen zullen meer mensen uit de poel van economisch inactieven gaan werken of zoeken naar werk. En andersom neemt de poel van inactieven toe in economisch slechte tijden.

Economisch inactieven

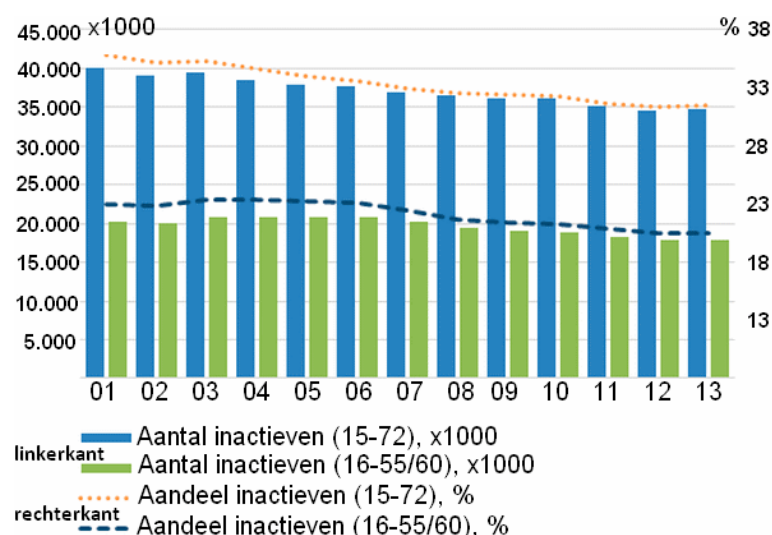
Een groot deel van de volwassen bevolking bestaat uit mensen die niet werken voor geld en niet gedefinieerd worden als werkloos. Ongeveer een vijfde deel van de bevolking in de arbeidsleeftijd doet niet mee aan het arbeidsproces. Dit is het economisch inactieve deel van de bevolking.

De economen Jelena Varsjavskaja en Michail Denisenko hebben een portret samengesteld van de personen onder de arbeidsbevolking die niet willen werken, dat gepubliceerd is in het demografisch tijdschrift [Demoscop](#) van de tweede helft van november 2015. Zij baseerden zich op een bevolkingsonderzoek uit 2013. De omvang van de beroepsbevolking, werkloosheid en economische inactiviteit wijkt heden ten dage weinig af van 2013, waardoor de resultaten van toen ook nu opgaan.

Het grootste deel van de economisch inactieve bevolking bestaat uit vrouwen: 56 procent van de bevolking in de arbeidsleeftijd en 62 procent van de bevolking in de leeftijd van 15 tot 72 jaar. Het verschil is vooral groot in de leeftijd van 25 tot en met 34 jaar: op elke 10 inactieve mannen zijn er 36 inactieve vrouwen.

Ten tijde van de Sovjet-Unie was het normaal dat iedereen die kon werken ook daadwerkelijk werkte. Door de overgang naar een geliberaliseerde arbeidsmarkt liep het aandeel van het economisch inactieve deel van de bevolking snel op. In de jaren negentig steeg het aandeel economisch inactieven nog sneller, van 29 procent van de bevolking tussen de 15 en 72 jaar in 1992 naar 38 procent in 1998. Het aandeel

Figuur 2 Aantal en aandeel economisch inactieven, 2001-2013

inactieven onder de bevolking in de arbeidsleeftijd was minder groot, van 15 procent in 1992 naar 24 procent in 1998. Vooral jongeren en ouderen haakten af. In de leeftijdsgroepen van 25 tot 55 jaar steeg het aandeel economisch inactieven met drie à vijf procentpunt.

In 1999 kwam de omslag. Vanaf dat jaar begon de

economie te groeien en nam de vraag naar arbeid toe. Het inactieve deel van de bevolking daalde in 1999 en 2000 met ruim twee procentpunt en zette zich voort bij de groep tot 72 jaar. Bij de arbeidsbevolking (dus minus de pensioengerechtigden) hervatte de daling vanaf het midden van het eerste decennium (zie figuur 2). In 2012 deed nog 20,5 procent van de bevolking in de arbeidleeftijd en 31,3 procent van de bevolking tussen de 15 en 72 jaar niet mee aan het arbeidsproces.

Tabel 3 laat zien dat vooral de pensioengerechtigden profiteerden van de stijging van de werkgelegenheid. Het aandeel inactieven daalde hier het sterkst. Bij jongeren onder de 25 jaar bleef de economische inactiviteit toenemen. Dit kwam voornamelijk omdat de vraag naar hoger opgeleiden toenam en jongeren langer met hun opleiding bezig waren.

Tabel 1 Aandeel economisch inactieven, totaal en per leeftijdscategorie (%)

	Totaal ¹	Totaal ²	Leeftijdsgroep									
	15-72	16-55/60	tot 20	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-72
Mannen												
2001	29,9	20,0	82,0	26,5	7,4	6,9	7,2	9,5	10,2	14,6	28,5	78,5
2005	28,9	21,0	82,1	32,6	7,1	7,0	6,9	8,7	10,3	14,2	25,7	76,6
2009	26,6	18,8	84,4	30,5	6,6	6,3	6,1	6,9	8,4	13,3	23,8	74,8
2013	25,3	17,4	89,7	33,6	5,3	4,9	5,3	5,9	7,5	12,0	22,6	72,1
Vershil³	-4,6	-2,6	7,7	7,1	-2,1	-2,0	-1,9	-3,6	-2,7	-2,2	-5,9	-6,4
Vrouwen												
2001	41,1	26,0	87,0	38,2	20,5	17,9	12,2	10,9	12,9	21,5	60,3	88,4
2005	38,5	25,6	86,2	42,1	18,7	14,2	11,5	10,0	11,5	19,4	48,7	86,4
2009	37,5	24,3	88,8	40,7	19,8	16,9	11,1	9,2	10,2	17,5	48,8	84,6
2013	37,0	23,8	92,4	46,4	20,1	16,6	11,5	9,3	9,5	16,3	46,4	82,4
Vershil³	-4,1	-2,2	5,4	8,2	-0,4	-1,3	-0,7	-1,6	-3,4	-5,2	-13,9	-6,0

¹ Aandeel inactieven ten opzichte van de bevolking in de leeftijd van 15 tot 72 jaar

² Aandeel inactieven ten opzichte van de bevolking in de arbeidleeftijd (16 tot 55/60 jaar)

³ Verschil in procentpunten

Bron: demoscope.ru

Van 2001 tot en met 2013 verminderde het aandeel jongeren tot 25 jaar onder de bevolking van 15 tot 72 jaar van 21 naar 16 procent. De groep van 25 tot 55 nam iets in omvang toe, van 58 naar 59 procent en het aandeel van de ouderen (55-72) steeg van 21 naar 24 procent. Dus de afgelopen jaren is het aandeel jongeren verminderd ten bate van de ouderen. Dit iets oudere deel van de bevolking werkte vaker. Door de veroudering van de bevolking daalde het aandeel inactieven. In de loop der jaren zorgde deze demografische verklaring grotendeels voor de afname van het aantal economisch inactieven. Van 2007 tot en met 2013 komt de daling van het inactieve deel van de bevolking zelfs voor 99 procent door de veroudering.

Internationaal is het Russische niveau van inactiviteit hoger dan in Noord-Europa, lager dan in Zuid- en Oost-Europa en vergelijkbaar met Midden-Europa, zoals Duitsland. Een belangrijke reden hiervoor is de geringe aanwezigheid van kleine baantjes.

Vergeleken met andere landen ligt de arbeidsparticipatie van Russische mannen en vrouwen tussen de 25 en 50 jaar op een vrij hoog niveau. Die kan nauwelijks hoger, zeker niet bij mannen. Jongere en oudere Russen zijn daarentegen veelvuldig economisch inactief. Gemiddeld is het niveau van economische inactiviteit vrij hoog.

Vier op de vijf economisch inactieven zijn jong (33 procent is jonger dan 25 jaar) of oud (48 procent is in de leeftijd van 55 tot 72 jaar). Het gemiddelde opleidingsniveau van de inactieven is heel laag. Meer dan de helft (59 procent) heeft alleen algemeen vormend onderwijs gehad, geen beroepsopleiding. Van werklozen is dit 44 procent en van werkenden 24 procent. Hoe lager het onderwijsniveau hoe groter het aandeel economisch inactieven (zie tabel 3). Elke beroepsopleiding vermindert de kans op economische inactiviteit aanzienlijk.

Tabel 2 **Mate van inactiviteit per opleidingsniveau (% v/d leeftijdsgroep)**

	HBO	MBO	LBO	Middelbaar	Basis	Geen
30-39	6,5	6,9	7,6	14,4	24,1	65,7
40-49	3,8	5,9	7,7	13,4	24,6	61,1
50-59	14,4	23,6	24,9	30,6	44,9	66,5
60-72	67,9	76,2	80,3	81,9	88,1	93,9
Alle inactieven	15,6	23,0	22,6	44,8	68,4	86,6

Opm. De afkortingen staan voor Hoger, Middelbaar en Lager Beroepsonderwijs; ze zijn niet gelijk aan de Nederlandse instituten met dezelfde naam. De kolom 'middelbaar' is algemeen vormend.

Bron: demoscope.ru

Deelnemers aan het arbeidsproces werken in landen met een hoge arbeidsparticipatie veelal parttime. In Rusland werkt echter slechts twee procent van de werknemers beneden de twintig jaar parttime. Het is goed mogelijk dat de arbeidsparticipatie onder oudere en jongere Russen zou toenemen als er meer parttime banen beschikbaar zouden komen.

De lage arbeidsparticipatie onder ouderen komt door de lage pensioenleeftijd, groot-schalige vroegtijdige pensionering op gunstige voorwaarden in veel banen en de relatief slechte gezondheid van Russische ouderen. Veel (jongere) pensioengerechtigden blijven deel uitmaken van de beroepsbevolking, maar als ze minder vroeg met pensioen kunnen gaan blijven ze sowieso nog jaren doorwerken.

De meeste vrouwen werken na hun 25ste, maar als ze dit niet doen dan noemen ze in grote getale als reden dat ze zich met het huishouden of de kinderen bezig houden. De inactieve vrouwen hebben vaak kinderen. In de leeftijdsgroep 25-29 heeft 32 procent van de economisch inactieve vrouwen twee of meer kinderen en in de groep 30-39 jaar de helft. Onder de werkende vrouwen is dit respectievelijk 11 en nog geen 30 procent. Minder dan een op de vijf economisch inactieve vrouwen (17 procent) heeft geen kinderen, twee keer minder dan hun werkende of werkloze leeftijdgenoten.

Tabel 3 Hoofdrede n voor economische inactiviteit (%)

	Op- leiding	Pensio- nering	Arbeidson- geschiktheid	Huisvrouw (-man)/ zorg voor kinderen	Werk- loosheid	Overig
<i>Mannen</i>						
15-19	92,6	0	0,6	0,2	1,6	1,4
20-24	85,4	0	2,9	0,9	7,0	3,8
25-29	19,6	0	24,6	5,5	35,7	14,6
30-39	1,4	1,9	38,3	7,3	36,7	14,5
40-49	0	10,2	39,9	6,2	31,9	11,7
50-54	0	22,4	41,9	5,5	22,6	7,6
55-59	0	48,6	32,6	2,8	11,7	4,3
60-72	0	92,6	6,7	0,1	0,2	0,4
<i>Vrouwen</i>						
15-19	96,0	0	0,5	1,5	1,1	0,9
20-24	69,0	0	1,4	23,4	4,0	2,2
25-29	5,2	0	4,5	78,1	7,6	4,6
30-39	0,8	0,4	8,1	77,0	9,6	4,1
40-49	0,1	2,8	21,1	53,7	16,6	5,7
50-54	0	32,1	25,0	26,2	13,2	3,5
55-59	0	90,3	6,4	1,9	0,5	0,9
60-72	0	94,9	4,1	0,5	0,2	0,4

Opm. De antwoorden van de respondenten uit het onderzoek onder de bevolking naar arbeidskwesties van 2013 zijn subjectief.

Bron: demoscope.ru

Tabel 5 zegt niets over de aantallen economisch inactieven, maar alleen over de reden waarom de respondenten zichzelf als inactief zien. Het is dus niet zo dat 81 procent van de mannen en 57 procent van de vrouwen vóór het bereiken van hun pensioengerechtigde leeftijd leeft van een uitkering wegens pensionering of invaliditeit, dit geldt alleen voor de economisch inactieve mannen en vrouwen. Zij beschouwen vroegpensioen of invaliditeit als hoofdrede n voor hun inactiviteit.

De economisch inactieven zijn in twee groepen te verdelen: degenen die niet willen werken en degenen die zeggen dit wel willen. Bij de werkwillenden zijn er drie subgroepen te onderscheiden:

- a. werkwillenden die zoeken, maar niet op korte termijn kunnen beginnen
- b. werkwillenden die niet zoeken, maar op korte termijn kunnen beginnen
- c. werkwillenden die niet zoeken en niet op korte termijn kunnen beginnen

Deze werkwillenden beantwoorden niet aan de internationale definitie van werklozen, want dan moeten ze én zoeken én op korte termijn (binnen twee weken) kunnen beginnen. Deze werkwillenden worden dus geschaard onder de economisch inactieven.

Tabel 4 Aandeel werkwillenden onder de economisch inactieve bevolking in 2013 (%)

	Inactieven 15-72	Inactieven 16-55/60	15- 24	25- 34	35- 44	45- 59/54	60/55 en ouder
Niet werk- willenden	88,6	81,1	85,0	74,9	73,8	81,6	97,0
Werkwillenden, van wie	11,4	18,9	15,0	25,1	26,2	18,4	3,0
trage werk- zoekenden (a)	0,9	1,6	1,2	2,4	2,3	1,2	0,1
snelle niet werkzoekenden (b)	4,3	6,7	2,9	9,6	13,7	11,3	1,9
trage niet werk- zoekenden (c)	6,2	10,5	10,8	13,1	10,2	5,9	1,0

Bron: demoscope.ru

Tabel 6 laat zien dat verreweg de meeste werkwillenden niet naar werk zoeken en ongeveer de helft kan daarnaast niet op korte termijn beginnen met werken. In de leeftijd van 25 tot en met 49 jaar wil 29 à 32 procent van de economisch inactieve mannen best werken en 22 à 24 procent van de vrouwen. In de EU is dit bijna de helft méér: 44 procent van de mannen en 33 procent van de vrouwen.

Het aandeel werkwillenden daalt als het economisch goed gaat en stijgt ten tijde van neergang. Het aandeel werkwillenden in de arbeidsleeftijd daalde daarom van 26 à 27 procent in 2003 naar 22 procent in 2007. Daarna groeide het aandeel weer naar 26 procent als gevolg van de economische krimp door de kredietcrisis. Tot en met 2013 daalde het aandeel werkwillende inactieven naar 19 procent van de inactieve arbeidsbevolking of 3,4 miljoen (3,9 miljoen van de inactieve beroepsbevolking van 15-72 jaar). Ze zijn een potentiële arbeidsreserve, net als de 4,0 miljoen werklozen (4,1 miljoen van de beroepsbevolking). Naast deze 7,4 miljoen werkwillenden in de arbeidsleeftijd (8,1 miljoen werkwillenden onder de beroepsbevolking) zijn er nog werkenden die best meer uren zouden willen werken.

Varsjvskaja en Denisova concluderen dat het economisch inactieve deel van de bevolking geen grote bron vormt om het toekomstige arbeiderstekort op te vangen, tenzij er doortastende maatregelen worden genomen. In de eerste plaats verhoging van de pensioengerechtigde leeftijd en versoering van de vele mogelijkheden voor vroegpensioen. Een verdere verbetering van de gezondheidssituatie van de Russische bevolking is hierbij essentieel. Het extra aanbieden van parttime banen zou ook helpen. Volgens de auteurs kan een afname van het aantal economisch inactieven de krimp van de beroepsbevolking nauwelijks compenseren vanwege de lage opleidingsgraad van de inactieven.

Kortom, deze maatregelen - geleidelijke verhoging van de pensioengerechtigde leeftijd, verbeteren van de gezondheidssituatie, het aanbieden van parttime werk en verhoging van het opleidingspeil van de inactieven - zijn een kwestie van lange of

zeer lange adem. Ze kunnen de natuurlijke vermindering van de werkende bevolking niet geheel compenseren.

Niettemin lijkt het uitgangspunt van vele experts twijfelachtig dat er een groot arbeidstekort gaat ontstaan in Rusland, waardoor de toekomstige economische groei beperkt wordt. De krappe arbeidsmarkt in Moskou heeft de groei aldaar niet aangetaast. Maar bovenal is de productiviteit van de gemiddelde Russische werknemer heel laag. Als de [lage arbeidsproductiviteit](#) van de gemiddelde Russische werknemer naar Europees niveau opgeschroefd wordt, kan Rusland met vele miljoenen werknemers minder toe.

[Terug naar 'Achtergrond'](#)